

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Virtute ac Sacrameto Pœnitentiæ

Bosco, Jean a

Lovanii, 1670

Concl. II. Satisfactio condigna ex opere operantis requirit liberam
acceptationem Dei propter merita Christi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73393)

Unde nisi Deus acceptasset nostras satisfactio- nes, posset adhuc peccata nostra punire in Purgatorio, eodem modo, ac si non esset satisfactum; quia revera non esset satisfactum, cum ex natura rei opera nostra, quantumcumque poenalia, neutiquam aequivalent poenis Purgatorii, sed hanc aequivalentiam completè & ultimare recipere debent ab ordinatione seu promissione divina, quæ ex mera liberalitate illa opera acceptat tamquam aequivalentia, quæ aliàs ex se non aequivalent. Et quamvis (ut Aliqui putant) aequivalerent ex se, & ante omnem acceptationem Dei; equidem non obligarent Deum ad remittendam poenam Purgatorii, sicuti non obligant Deum ad retribuendam vitam æternam. Ita docet Lugo hic disp. 24. n. 16. & probat à simili.

24. Opera non sicut poenalia ex natura rei non aequivalent poenis purgatorii.

Judex (inquit) semper habet jus ad exigendam poenam illam; quam ipse imponere velit, & non tenetur ad acceptandam illam, quam reus imponere sibi voluerit; etiam si sit æqualis, & fortasse major; quia judicis, & non delinquentis est, taxare & determinare poenam. Poterit ergo Princeps commutare unam poenam in aliam; quæ si fuerit æqualis, per illam dicitur reus satisfecisse æqualiter debito prioris poenæ: deficiente tamen judicis voluntate vel acceptatione, quantumvis reus se aliis supplicis voluntarie castiget, non manet liber à debito poenæ; per judicem taxatæ. Sicut si quis debeat triticum, & solvat oleum valoris æqualis, non tenetur creditor illud acceptare.

Probatur à simili.

CONCLUSIO II.

Satisfactio condigna ex opere operantis requirit liberam acceptationem Dei propter merita Christi.

Quidni requireret? Docet quippe Concil. Trident. sess. 14. c. 9. tantam esse divinam munificentiam largitatem, ut non solum poenis, spontè à nobis pro vindicando peccato susceptis, aut sacerdotis arbitrio pro mensura delicti impositis, sed etiam (quod maximum amoris argumentum est) temporalibus flagellis à Deo influctis, & à nobis patienter toleratis, apud Deum Patrem per Christum Iesum satisfacere valeamus. Si autem opus nostrum est condigna satisfactio pro poena temporali ante omnem acceptationem Dei, ita ut Deus, velit nolit, debeat remittere poenam, nec possit tamen vellet peccata nostra aliter punire, quæ illa tanta divinæ munificentiam largitas? Aut quod illud maximum amoris argumentum?

Confirmatur.

Hec est sicut opus meritum de condigno, tamen antecedenter ad promissionem & acceptationem Dei, habeat aliquam proportionem cum vita æterna; at tamen non completam & perfectam, quæ obliget Deum ad tale præmium largiendum; pari modo opera satisfactoria de condigno, est ex se habeant aliquam proportionem & condignitatem ad reddendam poenam Purgatorii; haud equidem completam & perfectam, quæ obliget Deum ad remittendam poenam istam, sive ad non infligendam, nisi accesserit promissio & acceptatio ejus ad talem effectum.

Contrarium docet Vasquez hic q. 94. art. 1. dub. 3. n. 6. dicens: Quamvis necessaria sit promissio, ut Deus teneatur conferre præmium; tamen ut remittat debitum poenæ, non requiritur: qui enim condignam ex se offert compensationem pro poena debita, eo ipso redditur dignus, ut non puniatur; qui autem dignus est, ut non puniatur, non debet puniri: qui autem non debet puniri, non potest pro illo debito præterito puniri. Quare si Deus illum torqueret, non dignè pro peccato præterito puniret, sed voluntate sua torqueret. Ita Vasquez.

25. Oppositum docet Vasquez.

Sed petit principium: hoc enim est quod sed petit principium quæ.

queritur; an condignam ex se offerat compensationem pro pœna debita, qui offert compensationem, à Deo non ordinatam. Hoc ergo probandum erat, & non supponendum. Et dato, quòd condignam ex se offerret compensationem, id est, quæ posset à Deo acceptari pro pœnis Purgatorii; unde probatur, quòd debeat acceptari? Nonne iudex humanus habet jus exigendi pœnam lege statutam, esto reus offerat aliam compensationem, quam, si vellet, posset iudex humanus acceptare, & remittere pœnam à lege statutam? Non dubito. Tandem ergo manet reus dignus punitione, quamdiu non solvit pœnam à lege statutam, vel aliquid æquivalens ex voluntate iudicis. Quæ autem iudicis humani, eadem est ratio iudicis divini; vel affigetur dispensatio.

26. An qui minimam pœnam solvet, accedente promissione Dei, satisfacere ex æqualitate? Hugo.

Quid si ergo Deus aliquam minimam pœnam acceptasset pro satisfactione pœnarum Purgatorii, numquid homo ex æqualitate satisfaceret solvendo illam pœnam? Damnatus ad triremes (inquit Lugo supra n. 15.) non satisfaceret condignè pro pœna jejunando uno die, licet accederet promissio & acceptatio iudicis. Ergo similiter in Deo.

Contra, dicit aliquis: Nonne æqualitas pœnæ, & culpæ, pendet à lege infligente pœnam? Potest autem Deus pro gravi culpa velle infligere levem pœnam. Quare ergo non satisfaceret ex æqualitate, qui pœnam istam levem solveret, cum satisfaceret ex æquo legi iustitiæ vindicativæ, solvendo pœnam per ipsam constitutam? Ad exemplum Lugonis respondetur: huiusmodi reum non solvere seu satisfacere ad æqualitatem, si attendatur æqualitas inter unam & alteram pœnam; sed, si attendatur æqualitas ad legem, mutantem unam pœnam in aliam.

27. Responsio Vasquez ad Conc. Trid.

Sed mittamus hanc controversiam, & audiamus, quid Vasquez respondeat ad Concilium Tridentinum supra allegatum. Respondeo (inquit ille) amoris argumentum non esse, quia opera facta liberè acceptentur novâ applicatione meritorum Christi; sed quia dedit nobis Christus gratiam & auxilium, quo flagella patienter toleremus, & ita satisfaciamus; quod est maximum amoris argumentum.

Similiter respondet ad alium locum eiusdem sess. cap. 8. ibi: *Sed omnis gloriatio nostra in Christo est, in quo vivimus, in quo meremur, in quo satisfacimus facientes fructus dignos pœnitentiæ, qui ex illo vim habent, ab illo offeruntur Patri, & per illum acceptantur à Patre.* Respondeo (inquit Vasquez) hanc acceptationem & oblationem non esse per novam imputationem meritorum Christi, factam post opera nostra (ut Adversarii contendunt) hanc enim ego superfluum existimo (ut etiam de meritis dixi 1. 2. disp. 214. cap. 11.) sed intelligitur de obla-

tionem & acceptationem, quæ provenit ex ipsa bonitate & dignitate operum, quæ Deo placent; & eo ipso offeruntur & acceptantur, cum enim Christus det nobis virtutem, ut faciamus fructus dignos pœnitentiæ; sequatur, dare nobis unde offerantur & acceptentur. Rectè ergo dixit Concilium, per illum offerri & acceptari. Hactenus Vasquez.

Contra: Idem Auctor 1. 2. disp. 215. n. 3. sic ait: Restat, ut ad remunerationem præmii æternæ gloriæ Deus solum sit obligatus ex verbo suo, sub conditione tamen operum & meritorum nostrorum, quibus ex gratitudine reddere promissit. Quæro igitur ego, potuit Deus operibus & meritis nostris, id est, operibus ut sunt ex gratia Christi, non promittere æternam gloriam? Prorsus (inquit) potuit. Quæro rursum, si Deus non promississet æternam gloriam operibus & meritis nostris, aliam habuissent bonitatem & dignitatem, at eandem, quam modò habent? Eandem responso.

Infero: ergo acceptatio, quæ modò acceptantur ad æternam gloriam, non provenit præcipuè ex ipsa bonitate & dignitate operum, quæ Deo placent: nam seclusa illâ promissione placuissent Deo propter eandem bonitatem & dignitatem, & tamen non fuissent acceptata ad præmium æternæ gloriæ. Ergo aliud est opera nostra fieri ex gratia Christi, sive per gratiam Christi, aliud verò ea acceptari ad præmium æternæ gloriæ, quia potuissent fieri per gratiam Christi, & non acceptari.

Infero ulterius: ergo aliud est mereri à Christo gloriam æternam, aliud operari ex gratia & per gratiam Christi. Quidni similiter diversa sint, patienter tolerare flagella per gratiam Christi, & satisfacere pro pœna temporali in Christo? Ergo Concilium locis allegatis intelligit specialem aliquam oblationem & acceptationem, per quam opera nostra, alioquin per gratiam facta offeruntur à Christo, & per Christum acceptantur à Patre ad præmium æternæ gloriæ, & remissionem pœnarum temporalium.

Et verò Contritio hominis peccatoris patet, quia non fit ex gratia, quam Christus dedit nobis? *Declarat* utique Concilium Tridentinum sess. 14. cap. 5. *ipsius iustificacionis exordium in adultis à Dei per Christum Jesum præveniente gratia sumendum esse, hoc est, ab eius vocatione.* Quotò magis ipsa iustificatio, & ipsa Contritio Charitate perfecta, per quam peccator Deo reconciliatur, priusquam Sacramentum actu suscipiatur? Et tamen non ideo hæc Contritio à Christo offertur Patri, & per illum acceptatur à Patre ad præmium condignum vitæ æternæ; & condignam remissionem pœnæ temporalis.

Itaque cum communiore sententia dico, ad meritum condignum & condignam satisfactio-

factionem necessitatem suam non convenit satisfactiones Contritionis, rum, etiam in satisfactionis pœnarum, remanens vel in futuro.

Si inferas: Satisfactorum pœnam temporalem condonamur, de damnatis, de

Respondens: Satisfactorum, quatuordecim acceptatio id est, non exporalem, restat. Alioquin (ut immerito fuisse

Si rursum iustitiam est de rigore vindicativæ; iudicis acceptem, cum perfigendam.

Respondens: mutativam: et aut acceptatio satisfactio esset neque enim peccato solum seu punitiva; tra iustitiam iudicis, quod si ipsi inferat in pitione pœnæ, tunz, ut tra

Jure. Unde si iustitiam commendat, & defidicem, aut r quod peccat sed hæc non h

Restat ergo tum debeat inde satisfactio quoad non quoad moral solvit, moral debita. Sicut solveret, satisfactio quoad etiam satisfactio illi pœnæ æqu est favor iudicis non satisfactio terit itaque si

factionem necessariam esse specialem promissionem seu acceptationem divinam, quam plane convenit factam fuisse propter merita & satisfactiones Christi, ut qui est causa meritoria justificationis nostrae seu remissionis peccatorum, etiam sit causa glorificationis & remissionis poenarum temporalium, quae culpa remissa, remanent exolvendae in hoc saeculo vel in futuro.

Si inferas: ergo satisfactiones laboriosae justificationum non valent expiare de condigno poenam temporalem, restantem post culpam condonatum, quae est una ex propositionibus damnatis, de quibus Concl. praecedenti.

Respondeo N. C. quia sensus istius propositionis est: Satisfactiones laboriosae justificationum, quatenus oblatæ à Christo, & per ipsum acceptatæ à Patre, non valent expiare, id est, non expiant de condigno poenam temporalem, restantem post culpam condonatum, Alioquin (ut Concl. praecedenti annotavi) immerito fuisset damnata.

Si rursùm inferas: ergo hæc satisfactio non est de rigore justitiæ commutativæ, neque vindicativæ; requiritur enim favor ex parte judicis acceptantis opera nostra in satisfactio-nem, cum possit exigere poenam à seipso infligendam.

Responded, quantum ad justitiam commutativam: est non foret necessaria promissio aut acceptatio judicis, hæc equidem hæc satisfactio esset de rigore justitiæ commutativæ; neque enim poena debetur ex justitia commutativa, ut patet in humanis, ubi poena pro peccato solum debetur ex justitia vindicativa seu punitiva; tamen reus possit peccare contra justitiam commutativam, lædendo jus judicis, quod habet ad poenam infligendam, si ipsi inferat injuriam, distinctam à non susceptione poenæ, in bonis propriis famæ vel fortunæ, ut traditur in materia de Justitia & Jure. Unde si solum fugiat, non facit contra justitiam commutativam: sin autem vi se defendat, & defendendo occidat vel mutilet judicem, aut ministros justitiæ, planum est, quod peccet contra justitiam commutativam; sed hæc non habent locum apud Deum.

Restat ergo, quod in foro Dei poena tantum debeat ex justitia vindicativa: ac proinde satisfactio iustus de rigore justitiæ vindicativæ quoad æqualitatem solutionis, tamen non quoad modum. Primum patet: quia quod solvit, moraliter æquivalere poenæ alioquin debet. Sicut ergo si ipsam poenam debitam solveret, satisfaceret ex rigore justitiæ vindicativæ quoad æqualitatem solutionis; quidni etiam satisfaciat dum solvit, quod moraliter illi poenæ æquivalere? Interim quia necessarius est favor judicis; hinc quoad modum solutionis non satisficit de rigore justitiæ vindicativæ. Poterit itaque simpliciter dici, quod, supposita

ordinatione Dei, homo iustus per bona opera satisfaciatur de rigore justitiæ vindicativæ.

Sed numquid repugnat, quempiam liberari à poenis debitis per impetrationem, vel merita congrua absque solutione æquivalenti? Respondeo:

CONCLUSIO III.

Non repugnat, quempiam liberari à poenis debitis per impetrationem, vel merita congrua: immò probabile est, de facto suffragia vivorum ita prodesse defunctis per modum impetrationis, ut nulla solutio æquivalens intercedat.

Exordior ab ultima parte, pro qua citatur Cajet. tom. 1. Opusc. tract. 16. qu. 5. Navar. in Comm. de Jubilæo, notab. 22. n. 15. & Alii apud Suarez hic disp. 48. sect. 5. n. 4. ubi n. 5. eam sententiam fatetur piam & probabilem, & fortasse (inquit) est vera. Pro fundamento autem statui potest generalis promissio Christi Matr. 21. v. 22. Omnia quaecumque petieritis in oratione credentes, accipietis.

Nonne Ecclesia sæpe orat, ut defuncti per intercessionem B. Virginis, & aliorum SS. veniam suorum peccatorum consequantur? Quid clarius, quam in officio Defunctorum sæpius petere, ut Deus condonet poenas animabus Purgatorii?

Accedat praxis Confessoriorum, qui poenitentibus præcipiunt, ut orent pro defunctis, cum tamen non intendant his satisfactionem applicare? Hoc autem esse licitum, docet Catechismus Romanus part. 2. cap. 5. q. 63. ibi: Sed ex omni satisfactionum genere maxime convenit poenitentibus præcipere, ut certis aliquot & definitis diebus orationi vacent, ac pro omnibus, & præsertim pro iis, qui ex hac vita in Domino accesserunt, preces Deo faciant.

Denique Christus, quando descendit ad limbum, putas, quia indè solum liberaverit animas, quæ jam persolverant debitam poenam? Sanè de S. P. N. Francisco piè & probabiliter creditur, quotannis in die sibi sacra ad Purgatorium descendere, ut animas Fratrum suorum & Sororum indè educat, quas omnes non est verisimile debitam poenam persolvisse, cum fieri possit, & subinde contingat, ut aliqui moriantur in ipsa vigilia diei.

Quæris, unde sciam hoc privilegium? Respondeo: est continua Ordinis Seraphici Traditio, quam accepit Ordo à Sociis Sanctissimi Patriarchæ; quorum utique Sociorum sancti-

33. Probatur ultima pars Concl. ex Scrip. Matr. 21. Cajet. Navar. Suarez.

34. & praxi Confessoriorum. Catechismus Romanus.

35. Privilegium Franc. liberandi animas.

